

УДК 378.14:674.06 – 05

Василь Корицький, аспірант кафедри методики навчання та управління навчальними закладами Національного університету біоресурсів і природокористування України, м. Київ

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ ТЕХНОЛОГА ДЕРЕВООБРОБКИ

У статті розглянуто професійну підготовку, як педагогічну діяльність яку допускає наявність, як мінімум, двох сторін – суб'єкту і об'єкту, але ці сторони можуть знаходитися у взаєминах тільки у визначеній сфері, визначеному “просторі”. Однією із сторін цього “простору” і є педагогічні умови. Наприклад, у “Філософському енциклопедичному словнику” під редакцією Л. Ільчова зустрічаємось із таким тлумаченням “умови” як “філософської категорії, в якій відображаються універсальні відношення речі до тих факторів, завдяки яким вона виникає та існує. Завдяки наявності відповідних умов властивості речей переходять з можливості в дійсність”.

Ключові слова: технолог деревобробки, педагогічні умови.

Лит. 5.

Василий Корицкий, аспирант кафедры методики обучения и управления учебными заведениями Национального университета биоресурсов и природопользования Украины, г. Киев

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ПОДГОТОВКИ ТЕХНОЛОГИЙ ДЕРЕВООБРАБОТКИ

В статье рассмотрены профессиональную подготовку, как педагогическую деятельность которой предполагает наличие, как минимум, двух сторон – субъекту и объекту, но эти стороны могут находиться в отношениях только в определенной сфере, определенном “пространстве”. Одной из сторон этого “пространства” и являются педагогические условия. Например, в “Философском энциклопедическом словаре” под редакцией Л. Ильичева встречаемся с таким толкованием “условия” как “философской категории, в которой отражаются универсальные отношения вещи к тем факторам, благодаря которым она возникает и существует. Благодаря наличию соответствующих условий свойства вещей переходят из возможности в действительность”.

Ключевые слова: технолог деревобработки, педагогические условия.

Vasyl Korytskyi, Postgraduate student of the Methods of Training and Management of Educational Establishments Department National Bioresources and Natural Resources University of Ukraine, Kyiv

THE PEDAGOGICAL CONDITIONS OF PREPARATION OF TECHNOLOGIST OF WOOD PROCESSING

The article deals with the training as an educational activities that allow the presence of at least two parties – the subject and the object, but these parties may be in relationships only in a certain area, that is defined “space”. One side of this “space” is the pedagogical conditions. For example, the “Encyclopedic Dictionary of Philosophy” edited by L. Ilyichova provides the interpretation of “conditions” as “a philosophical category, which reflects the universal things related to the factors that make it arises and exists. Due to the appropriate conditions the properties of things pass from the ability into reality”.

Keywords: a technologist, pedagogical terms.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Встановлено, що при організації діяльності для підвищення її ефективності необхідно забезпечувати певні умови перебігу процесів. Незважаючи на те, що предметом значної кількості педагогічних досліджень виступають педагогічні умови, в сучасній науці існують певні розбіжності в тлумаченні самого поняття “педагогічна умова”.

Мета статті – підготовка майбутніх бакалаврів деревообробних технологій до художньо-конструкторської діяльності.

Аналіз досліджень і публікацій. У роботі Л. Карпенко зазначено, що термін “педагогічна умова” це певна обстановка чи обставина, яка впливає (прискорює чи гальмує) на формування

та розвиток педагогічних явищ, процесів, систем, якостей особистості.

На думку О. Бражнич, педагогічні умови є сукупністю об'єктивних можливостей змісту, методів, організаційних форм і матеріальних можливостей здійснення педагогічного процесу, що забезпечує успішне досягнення поставленої мети.

Під педагогічною умовою М. Боритко розуміє зовнішню обставину, що здійснює істотний вплив на протікання педагогічного процесу, в тій чи іншій мірі свідомо сконструйованого педагогом, який передбачає досягнення певного результату.

В. Андреев під педагогічними умовами розуміє результат “цілеспрямованого відбору, конструювання та застосування елементів змісту,

методів (прийомів), а також організаційних форм навчання для досягнення цілей”.

За визначенням О. Піхоти, педагогічна умови – це категорія, що визначається як система певних форм, методів, матеріальних умов, реальних ситуацій, що об’єктивно склалися чи суб’єктивно створені, необхідних для досягнення конкретної педагогічної мети [5].

Беремо за основу визначення О. Пехоти, та з врахуванням доповнень В. Андреева, О. Бражнич, М. Боритко, Л. Карпенко, приймаємо: педагогічні умови – це категорія, що визначається як цілеспрямовано відібраний, сконструйований і застосований зміст навчання та система певних форм, методів, матеріальних умов, реальних ситуацій, що об’єктивно склалися чи суб’єктивно створені, необхідних для успішного досягнення конкретної педагогічної мети.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Компонентами педагогічних умов є матеріальна база, форми і методи педагогічної діяльності, професіоналізм колективу, штучно створені і об’єктивно сформовані педагогічні ситуації. З іншого боку, педагогічні умови виступають і формою педагогічної діяльності, метою якої є формування висококваліфікованого фахівця.

Таким чином, постало питання про аналіз дисертаційних досліджень присвячених визначенню педагогічних умов підготовки фахівців до художньо-конструкторської діяльності.

У роботі С. Карнаухова досліджуючи питання дидактичного забезпечення підготовки вчителів технологій до художнього конструювання наголошує на необхідності розробки програми курсу художнього конструювання, відповідно удосконалення методики викладання, розробки комплексу методичних і тактичних засобів підготовки студентів, бажано створити відповідну матеріальну базу у вигляді спеціалізованого кабінету.

У дослідженні Ф. Бандуристий вивчає оптимізацію навчання художньому проектуванню в системі спеціальної підготовки вчителя образотворчого мистецтва підкреслює, що необхідно створити умови професійно-практичного спрямування, що передбачають введення в освітній процес елементів професійної підготовки дизайнерів (вивчення шляхів вдосконалення технологічних процесів обробки матеріалів, форми, методи і прийоми реалізації цілей, завдань і змісту навчального предмета).

З точки зору сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, Д. Гирина наголошує, що на формування художнього конструювання майбутніх фахівців впливає використання комп’ютерного проектування.

На позиції використання технічних пристроїв при формуванні художньо-конструкторських умінь майбутніх дизайнерів у процесі їх професійної підготовки також стоїть А. Гавриленко, який наголошує на застосуванні відповідно побудованої методичної системи.

Судження І. Абоїмової досліджуючи дидактичні умови формування проектно-художніх умінь у майбутніх фахівців у галузі дизайну, наголошує на необхідності запровадження курсу “Проектування інтер’єру”, а також слід дотримуватись поетапного формування проектно-художніх умінь у студентів – майбутніх фахівців у галузі дизайну.

Досліджуючи розвиток художньо-проектної діяльності в процесі професійної підготовки студентів університету Т. Усата наголошує на необхідності застосування теоретично обґрунтованої і експериментально перевіреної педагогічної умови – застосування методики розвитку художньо-проектної діяльності студентів, специфіка якої полягає в її спрямованості на художньо-проектну діяльність і в інтеграції принципів, форм, методів, прийомів актуалізації художньо-проектної діяльності.

Переконання С. Мурзіна досліджуючи формування професійно-компетентної культури особистості художника-дизайнера наголошує на вдосконаленні системи професійного навчання, розроблена та експериментально апробована оптимальна педагогічна технологія, що заснована на виконанні випускної кваліфікаційної роботи художника-дизайнера [3].

Аналогічної точки зору притримується Т. Козак, який розглядає дипломне проектування як засіб формування готовності майбутніх дизайнерів до професійної діяльності.

І. Раджабов досліджуючи декоративно-прикладне мистецтво в системі художньої освіти наголошує на необхідності застосування при підготовці студентів традицій декоративно-прикладного мистецтва.

На важливість особистісного розвитку вказує А. Амиржанова, яка наголошує на особливості художнього сприйняття. Дослідниця визначила критерії оцінки рівня розвитку художнього сприйняття студентів, виявила динаміку розвитку художнього сприйняття, розроблена і експериментально перевірена науково обґрунтована методика розвитку художнього сприйняття.

Також на важливість особистісних якостей вказував Д. Бамагов, при цьому він визначив такі педагогічні умови: включення в художньо-конструкторську діяльність, діагностичний підхід

до визначення здібностей студентів; реалізацію індивідуальних нахилів і здібностей студентів та розвиток професійних і особистісно значущих якостей студента; формування досвіду художньо-конструкторської діяльності та втілення умінь у конкретних продуктах художньо-творчої діяльності.

Н. Козлякова досліджуючи педагогічні умови підвищення ефективності художньо-творчої діяльності студентів засобами декоративно-прикладного мистецтва встановила особливості та можливості специфічних засобів декоративно-прикладного мистецтва в розвитку художньо-творчої діяльності, виявлено, розроблено комплекс засобів декоративно-прикладного мистецтва.

Досліджуючи формування професійно-художніх умінь у майбутніх фахівців у галузі дизайну Ю. Артемьєва наголошує на необхідності застосування спеціально розробленого програмно-методичного забезпечення.

Цікавим є припущення О. Пискун, що при підготовці майбутнього вчителя трудового навчання, який не є вузькопрофільним фахівцем з основ художнього конструювання слід запровадити основи художньо-конструкторської підготовки, і при цьому застосовувати спеціально розроблену методику навчання художнього конструювання майбутніх викладачів.

На важливості графічної підготовки студентів наголошує О. Джеджула.

Л. Оружа досліджуючи підготовку майбутніх фахівців з дизайну у вищому навчальному закладі наголошує, що визначено й теоретично обґрунтовано зміст підготовки майбутніх дизайнерів у вищому навчальному закладі, запроваджені основні засади професійної компетентності майбутніх фахівців з дизайну, також розроблено організаційну структуру підготовки дизайнерів, дістали подальший розвиток положення щодо підготовки майбутніх дизайнерів у вищих навчальних закладах; організаційного та науково-методичного забезпечення підготовки дизайнерів [4].

Н. Дерев'янка досліджуючи педагогічні умови формування проектно-образного мислення майбутніх дизайнерів у вищому навчальному закладі наголошує, що уточнено понятійно-категоріальний апарат, удосконалено організаційно-методичні засади професійної підготовки майбутніх дизайнерів [1].

В. Прусак досліджуючи організаційно-педагогічні засади підготовки майбутніх дизайнерів у вищих навчальних закладах України, використано основні принципи дидактики, серед

яких виділено принципи фундаменталізації, інтегративності, розроблено вимоги до інтеграції загально художніх і професійних знань у підготовці майбутніх дизайнерів наголошує, що: обґрунтовано зміст та організаційне забезпечення підготовки дизайнерів у вищих навчальних закладах, розроблено навчально-методичний комплекс.

Різноманітність підходів науковців до визначення умов підготовки фахівців у контексті здійснення художньо-конструкторської діяльності вимагає систематизації та узагальнення накопиченого досвіду.

Таким чином, в результаті аналізу літератури (Ю. Артемьєвої, С. Карпєєва, С. Карнаухова, І. Соловйової, Ф. Бандуристого, Д. Гириної, А. Гавриленка, В. Богданова, Т. Усатої, В. Фалько, С. Мурзиної, І. Раджабова, А. Амиржанова, Е. Прилуцької, Д. Баматової, Н. Козлякової, Т. Дикової, Ж. Кайнбаєвої, В. Кануннікової, О. Будникова, О. Пискуна, С. Зінченка, О. Джеджулої, Л. Оружої, Н. Дерев'янка, В. Прусацької, О. Трошкіна, Т. Козака, О. Федорової) встановлені наступні групи умов:

- формування / розвиток творчої активності майбутнього фахівця, шляхом залучення до художньо-творчої діяльності (І. Соловйова, Т. Усата, Е. Прилуцька, Д. Баматова, Н. Козлякова, Ж. Кайнбаєва).

- застосування розвиваючих технологій професійної підготовки; розробка та впровадження спеціальних курсів, завдань, орієнтованих на вирішення навчальних проблем художньо-технологічного профілю підготовки Т. Дикова [2].

- блочно-модульна організація процесу, змістовна спадкоємність вивчення навчальних дисциплін в рамках освоєння технології художньої обробки (В. Канунников).

- розвитку художньої культури студентів засобами дизайнерської діяльності (О. Будникова, О. Трошкін).

- підготовки майбутніх фахівців різного профілю до художньо-конструкторської діяльності (С. Зінченко, О. Федоров, С. Карпєєва, С. Карнаухов, Ф. Бандуристий, Д. Гирина, А. Гавриленко, В. Богданов, І. Абоїмова, В. Фалько, С. Мурзина, І. Раджабов, А. Амиржанова, Ю. Артемьєва, О. Пискун, О. Джеджула, Л. Оружа, В. Прусак, Т. Козак).

- розвиток художньо-конструкторських здібностей студентів шляхом залучення їх до вирішення творчих завдань.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже творчі художньо-

ДІАЛОГ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТОЛЕРАНТНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ

конструкторські здібності студента формуються за допомогою оволодіння в процесі виховання й навчання змістом матеріальної та духовної культури, техніки, науки та мистецтва. Соціально-педагогічна значущість художньо-конструкторської діяльності полягає перш за все в єдності утилітарного та естетичного, в інтеграції мистецтва та техніки, краси та практичної доцільності.

Художньо-виразна природа конструювання створює умови для розвитку естетичних ідеалів, уявлень, поглядів про гармонійну форму й конструкцію виробу, що є основою для розвитку естетичного й у вищому своєму прояві художнього смаку.

1. Дерев'яно Н.В. Педагогічні умови формування проектно-образного мислення майбутніх дизайнерів у вищому навчальному закладі: автореф.

дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Н.В. Дерев'яно; Класич. приват. ун-т.–Запоріжжя, 2010. – 20 с.

2. Дикова Т.В. Формирование художественно-технологической компетентности будущих учителей технологии профильного обучения: дис. к.п.н.: спец. 13.00.08 “Теория и методика профессионального образования” / Т.В. Дикова. Коломна, 2011. – 172с.

3. Мурзина С.М. Формирование профессионально-компетентной культуры личности художника-дизайнера: дис. к.п.н.: спец. 13.00.02 “Теория и методика обучения и воспитания” / С.М. Мурзина. Орел, 2010. – 423 с.

4. Оружа Л.В. Підготовка майбутніх фахівців з дизайну у вищому навчальному закладі: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Л.В. Оружа; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – К., 2011. – 20 с.

5. Пехота О.М. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій / Пехота О.М. / – К: 2003. – 240 с.

Стаття надійшла до редакції 20.06.2016

УДК 373.5.016]:37.035.4

Олена Васьківська, аспірант Інституту педагогіки НАПН України, м. Київ

ДІАЛОГ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТОЛЕРАНТНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ

У статті автор звертає увагу на необхідність розвивати у старшокласників толерантне ставлення одне до одного та визначає роль діалогу у формуванні толерантності. Схарактеризовано окремі дидактичні умови формування діалогічних умінь старшокласників на прикладі кількох загальноосвітніх навчальних закладів.

Ключові слова: толерантність, діалог, старшокласники, діалогічні вміння.

Літ. 7.

Елена Васьковская, аспирант Института педагогики НАПН Украины, г. Киев

ДИАЛОГ КАК СРЕДСТВО РАЗВИТИЯ ТОЛЕРАНТНОСТИ СТАРШЕКЛАСНИКОВ

В статье автор обращает внимание на необходимость развивать у старшеклассников толерантное отношение друг к другу и определяет роль диалога в формировании толерантности. Охарактеризованы некоторые дидактические условия формирования диалогических умений у старшеклассников на примере нескольких общеобразовательных учебных заведений.

Ключевые слова: толерантность, диалог, старшеклассник, диалогические умения.

Olena Vaskyvska, Postgraduate student of the Institute of Pedagogic NAPS of Ukraine, Kyiv

THE DIALOGUE AS A MEANS OF DEVELOPMENT OF TOLERANCE OF HIGH SCHOOL STUDENTS

The author draws an attention to the necessity to develop the tolerant attitude of high school students to each other. The article also defines the role and importance of dialogue in the formation of tolerance as a quality of personality. The author characterizes some didactic conditions of formation of abilities of dialogic communication of high school students on the example of several secondary schools.

Keywords: tolerance, dialog, a high school student, the dialogic communication skills.

Постановка проблеми. Сьогодні чітко показує, що суспільству бракує толерантності та взаєморозуміння, а також змоги вести конструктивний діалог і чути одне одного. Тож особливу увагу слід приділяти формуванню нової толерантної і готової до діалогу

особистості. Саме завдяки спілкуванню людина взаємодіє з суспільством і стає одним із його членів. У діалозі особистість формується і самовизначається, виявляючи свої індивідуальні особливості.

В умовах глобальної комунікації гуманітарна